

עבודת שורשים: להציל את אילנות המקרא

גן מיוחד, שמטרתו לשמר את העצים הנזכרים במקורות, הוקם ליד ב"ש. היוזמים: "הרעיון הוא לשמור על העצים כדי למנוע את היעלמותם"

עדי חשמונאי | 14/3/2010 10:16

סכנת ההכחדה המרחפת מעל עצים וצמחים שנזכרים במקורות ישראל, הולידה שיתוף פעולה ייחודי בין המכון הוולקני לבין קק"ל: לפני כמה ימים נחנך בחוות גילת שליד באר שבע גן מיוחד שבו ניטעו עצי שקמה, העצים שמהם נבנה בית המקדש. בהמשך צפויים להינטע בגן עצים מקראיים נוספים, וכל זאת כדי לשמר את הצמחים השזורים בהיסטוריה היהודית.

לשמור את העצים באזור מוגן כדי למנוע את היעלמותם צילום: ברקאי וולפסון

"המשנה אומרת 'סימן לשפלה - שקמה'. ובאזור הזה עץ השקמה נמצא בסכנת הכחדה חמורה", הסביר ד"ר שמואל זילכה ממכון וולקני וחבר באגודה להכרת צמחי תרבות המוזכרים במקורות יהודיים. "בין אשדוד לאשקלון וברחבי הנגב מצאנו עצי שקמה בודדים ששרדו את תנופת פיתוח התשתיות ואת התנאים האקלימיים הקשים. אנחנו רוצים להציל את העצים הבודדים הללו כי אנחנו מעריכים שדווקא הטיפוסים הייחודיים האלה, שהצליחו לשרוד את כל המכשולים שנקרו בדרכם, הם אלו שחיו גם בימי קדם ומשמרים את סוד אריכות הימים".

איציק משה, סגן מנהל מרחב הנגב של קק"ל, אמר כי גם שנות הבצורת הרצופות הקשו מאוד על שרידותו של העץ: "כל העיקרון הוא לקחת עצים מקראיים ששרדו דווקא בדרום הארץ. דווקא העצים הללו גילו עמידות לתקופות ארוכות של יובש ושרדו למרות תנאי האקלים הקשים. אנחנו מאמינים שלטיפוסים שהצליחו לשרוד את הסלקציה הנוראית הזאת יש גנים טובים העוזרים להם לשרוד לאורך שנים ארוכות. את המאגר הגנטי הזה החלטנו לשמר לפני שיהיה מאוחר מדי".

במשך חודשים ארוכים חיפשו ד"ר זילכה ואיציק משה סימני חיים בעצים הבודדים ששרדו. העצים כמעט מתו לחלוטין, ובאמצעים מתוחכמים הצליחו להשריש חלק קטן מהם. לפני כמה ימים נשתלו 12 עצים בוגרים בחווה בגילת. בזמן האחרון החלו במכון וולקני ובקק"ל לאסוף ייחורים נוספים מעצי החרוב והתות המקראיים ששרדו בדרום ומשמרים אף הם אוצר גנטי ייחודי.

בשלב זה עדיין לא הוחלט אילו צמחים מקראיים נוספים ייכנסו לגן ההצלה, אולם על פי ההערכות יישתלו בו בעתיד שיטה, זית, גפן, תאנה, ערבה ורימון. "הרעיון הוא לשמור את העצים הללו באזור מוגן כדי למנוע את היעלמותם", סיכם משה. "אני מאמין שנוסיף גם חלקה של פרחים מקראיים שייתנו עוד צבע לגן, כדוגמת הצלף. הגן ישמש גם לפעילות חינוכית".